

Tillæg 2 til indst. S. X.

(1911)

Indstilling fra militærkomiteen angaaende anvendelse av det ved stortingsbeslutning av 23de juli 1910 til ekstraordinære forsvarsforanstaltninger i Fossumavsnittet avsatte beløp.

(St. prp. nr. 52).

Til Stortinget.

Ved kgl. resol. av 5te august 1910 er følgende av Stortinget den 23de juli næstførfattede beslutning tatt til følge:

»Stortinget samtykker i, at der av det overskud, som maatte fremkomme ved avslutningen av statsregnskapet for terminen 1909—1910, avsættes:

I.

Til ekstraordinære forsvarsforanstaltninger væsentlig overensstemmende med den kongelige proposition 4 millioner kroner, hvortil Stortingets bevilgning senere maatte bli git.

— — —

I ovennævnte proposition — st. prp. nr. 121, 1910 — var der ialt foreslaatt avsat 2 millioner kroner til ekstraordinære forsvarsforanstaltninger vedrørende det faste forsvar, hvorav anslagsvis 1½ million kroner beregnet til befæstningsanlæg m. v. i Fossumavsnittet.

I st. prp. nr. 52 for iaar foreslaar departementet, at det til nævnte avsnitt avsatte beløp fordeles saaledes:

Til ingeniørarbeider	kr. 815 000,00
- skytsanskaffelser og montering	- 451 000,00
- signal- og lysanordninger	- 200 000,00
- tilfældige utgifter	- 34 000,00

I en konfidentiel skrivelse av 24de april d. a. til nærværende komite har departementet nærmere redegjort for, hvilke anlæg tænkes utført og planerne for disse.

I denne skrivelse foreslaar departementet, at Fossumavsnittets befæstning sker ved anlæg av et fremskutt forsvar, nemlig de to hovedforter paa Høitorpaas og Trygstadvarde, samt et tilbaketrukket mindre fort paa Romsaas til det umiddelbare forsvar av broerne og fosseutbygningen samt tillike til avvisning av angrep fra den høire Glommenbred. I skrivelsen anføres, at der i forbindelse med sidstnevnte fort bør i tilfælde om fornødent derhos anordnes et blokhusforsvar like ved de enkelte broer m. v. Departementet uttaler, at ved anlæg av disse 3 forter antages hovedøiemedet med de heromhandlede befæstninger, nemlig sikring av det strategisk viktige Fossumavsnitt, at ville opnaaes paa bedste maate, naar dette skal søkes gjennomført med nogenlunde rimelige omkostninger.

Departementet redegjør derefter i forannevnte skrivelse i detalj for bestykningen og planerne for disse forter samt for de med deres utførelse forbundne utgifter.

Fæstningsskytset for Høitorpaas og Trygstadvarde foreslaaes tatt av det fra den nøytrale sone endnu ledige skyts,

mens saavel skytset som mitraljøser for Romsaas maa anskaffes.

Komiteens flertal (formanden, Kielland, Klem, Krag-Torp, Sivertsen og Strøm) er med departementet enig i, at der nu ikke længer bør utsættes med at skride til utførelse av befæstningsanlæg til sikring av dette strategisk vigtige avsnit.

Flertallet vil dog ikke undlate at bemerke, at det skulde ha anset det særdeles ønskelig, om der ogsaa nu — saaledes som forutsætningen har været — hadde foreligget planer med omkostningsoverslag for befæstningen av Ofotavsnittet, men naar saa nu engang ikke er tilfældet, finder flertallet ikke, at dette er tilstrækkelig grund til ogsaa at utsætte behandlingen av nærværende sak. I forbindelse hermed vil dog flertallet ikke undlate at bringe i erindring, hvad nærværende komite uttalte i sin indstilling ifjor angaaende befæstningsanlæg i Ofottrakten (tillæg 5 til indst. S. X — hemmelig):

»Gjennem en aarrække har nu spørmaalet om anlæg av permanente befæstninger i Ofotavsnittet været under behandling av de militære autoriteter. Der har været nedsat flere kommissioner til dette spørmaals utredning, og heromhandlede avsnit har været gjort til gjenstand for talrike og indgaaende terængbefaringer. Dette har resultert i fremsættelsen av en række av forslag fra de forskjellige militære autoriteter, hvilke forslag imidlertid tildels har været indbyrdes sterkt avvikende. Skjønt denne sak saaledes nu gjennom en længere tid har været under behandling, har det dog endnu ikke lykkedes forsvarsdepartementet at kunne fremlægge endelig samlet plan for befæstningsanlæg i dette saare vigtige forsvarsavsnit.

— — —

Militærkomiteen har tidligere gjentagne ganger henstillet til administrationen at søke nærværende sak paaskyndet mest mulig, og nærværende komite vil slutte sig hertil, idet den paa det indstændigste vil henstille til regjeringen til næste aar straks ved Stortingets sammentræden at fremkomme med planer til sikring av Ofotavsnittet saavel fra land som sjøsiden.

Uagtet denne henstillen har heller ikke regjeringen for indeværende Storting fremsat

noget forslag til befæstning av Ofotavsnittet, hvilket flertallet finder paafaldende.

Hvad nu det foreliggende forslag til befæstninger i Fossumavsnittet angaar, finder komiteens flertal, at der nu ikke bør utsættes længer med at bringe det fra den nøitralsone ledigblevne skyts til anvendelse i forsvarets tjeneste. Da efter departementets forslag dette skyts utelukkende skal anbringes paa Høitorpaas og Trygstad v'arde, finder komiteens flertal, som slutter sig til departementets forslag i saa henseende, at der straks bør skrives til befæstning av disse punkter.

Flertallet har intet væsentlig at bemerke til departementets forslag i dets skrivelse av 24de april d. a. forsaavidt angaar bestykningen og planerne forøvrig for disse to forter.

Hvad angaar det foreslaaede anlæg paa Romsaas og arrangementet med blokhusforsvar ved broerne er komiteen av den opfatning, at avgjørelsen forsaavidt dette angaar iaar faar utsættes. Det synes som om meningene endnu er noget delt angaaende, hvorledes en mere direkte sikring av broovergangene i form av defensive brohovedanordninger skal utføres, hvilket muligens kan tilskrives den omstændighet, at man endnu ikke har fornøden oversigt over, hvorledes veinettet og overgangsforholdene vil paavirkes av de store reguleringsanlæg, som er projektert ved Glommens øvre løp, hvilke eventuelle nye overgangspunkter visselig vil ligge utenfor effektiv rækkevidde fra Romsaas. Da det efter komiteflertallets opfatning — som allerede tidligere fremholdt — nu først og fremst maa sørges for, at det fra grænsefæstningerne disponible skyts snarest mulig anbringes paa plads og derigjennem utnyttes i forsvarets tjeneste og da de hermed forbundne arbeider gjennom de foreslaaede anlæg i det fremskudte brohoved maa antages at ville lægge fuldt beslag paa den disponible arbeidskraft iallefald i de første aar, finder komiteen det ikke paakrævet, at der iaar tages endelig standpunkt til det foreslaaede permanente anlæg paa Romsaas, saa meget mere som der for dette punkts vedkommende er foreslaat helt nye skytsanskaffelser.

Komiteen gaar da ut fra, at der for kommende Storting fremlægges detaljerte planer

og overslag for de arbeider, som vil gjenstaa for at sætte det fremskutte offensive brohoved i fuldt forsvarsberedt stand samt i forbindelse hermed en tilsvarende plan for samtlige de anordninger, som ansees paakrævet i et tilbaketrukket defensivt brohoved i Fossumavsnittet.

Mindretallet (Egede-Nissen, Strengehagen og Svendsbøe) forbeholder sig ved sakens behandling i Stortinget at motivere sin stilling til saken, idet mindretallet ikke finder, at de heromhandlede forsvarsforanstaltninger hører til dem, som i første række bør komme til utførelse. De her foreslaede fæstningsverker sees desuten at foranledige en forøkelse av det ordinære utgiftsbudget med kr. 43 000,00 aarlig. Med de stedfundne store budgetforøkelse paa hærbudgettet for øie finder mindretallet, at Stortinget endnu maa levnes nogen tid, før det træffer bestemmelser om yderligere forøkelse, og videre finder mindretallet, at de her foreslaede anlæg bør sees i sammenheng med andre projekterte fæstningsanlæg, som dette mindretal tror bør stilles i række foran de heromhandlede. Mindretallet foreslaar derfor:

Saken tages ikke under behandling av indeværende Storting.

Efter indhentede meddelelser fra forsvarsdepartementet vil der, i tilfælde Romsaas og blokhusforsvaret ved broerne iaar utsættes, til ingeniørarbeider medgaa kr. 760 000,00, til

skytsanskaffelser og montering kr. 44 000,00, til signal- og lysanordninger kr. 170 000,00 og til tilfældige utgifter kr. 34 000,00 — til sammen kr. 1 008 000,00. Under samme forutsætning vil de aarlige utgifter fordele sig omtrent saaledes:

Avsnitskommandoen . . .	kr. 5 000,00
Høitorpaas	- 23 000,00
Trygstad varde	- 15 000,00
	<hr/>
	kr. 43 000,00

Under henvisning til propositionen og forsvarsdepartementets skrivelse av 24de april d. a. samt til, hvad der i nærværende indstilling er uttalt, indstiller komiteen til Stortinget at fatte følgende

b e s l u t n i n g:

Stortinget samtykker i, at der av det ved stortingsbeslutning av 23de juli f. a. avsatte beløp anvendes overensstemmende med, hvad der i nærværende indstilling er uttalt, til befæstningsanlæg i Fossumavsnittet kr. 1 008 000,00, der paaregnes fordelt saaledes:

Til ingeniørarbeider . . .	kr. 760 000,00
» skytsanskaffelser og montering	- 44 000,00
» signal- og lysanordninger	- 170 000,00
» tilfældige utgifter . . .	- 34 000,00
	<hr/>
	Kr. 1 008 000,00

Kristiania i militærkomiten den 24de juli 1911.

Ivar Aavatsmark,
formand og ordfører.

J. S. Kielland,
sekretær.